

Полна четвртина
на четвртина
Српско-Цркви Гору, Ау-
стро-Угарској, Бискупији и Хер-
цеговини.

на четвртина 1
на четвртина 2
на четвртина 3
на четвртина 4
на четвртина 5
на четвртина 6
на четвртина 7
на четвртина 8
на четвртина 9
на четвртина 10
на четвртина 11
на четвртина 12

З Е Т А

ЛИСТ ЗА

К Њ И Ж Е В Н О С Т И П О У К У.

Уредник:

ФИЛИП Ј. КОВАЧЕВИЋ.

Преплата из Црне Го-
ре и сва писма шаљу се
самој уреднику.

Преплата из Србије и
путије се Полицији Вла-
дају и Београд, а на дру-
гих крајева под адресом
Р. Камачковић Санаго,
(аа „Бету“).

Преплату примају сви
наши класици и војни-
нарска осведочења. Ра-
фанкрана писма не при-
мају се.

Број 15.

Ц е т и њ е, 14. Новембра 1885.

Година I.

TO BE OR NOT TO BE...

(Из Шекспировог „Хамлета.“ Превео др. Лаза Костић.)

Ч И Н Т Р Е Ђ И.

Прва појава.

(Долази Хамлет.)

Хамлет.

Ил' бит' из' не бит', то се пита сад: —
Јо а' уму лепше, мирно трпјети
ударно, стр'јеле среће махните,
ил' оружан св мору невоље
одупрјет' на крај? Ја а' смрт, — ја а' сан, —
Нини' више; — узми, сан да прекне
сва срч бод, све трусе природе,
што месо рађа, — зенци сади крај!
пожељт' по может. Ја а' смрт, — ја а' сан: —
Ја а' сја! А сп'јева ли јо? То је, јер
јер у сну смрти какви снови би,
Кад овај смртни са се стрваци крах,
ту застаг' мораш. То је обвир зар!
што развљачи живота другог јад:
Јер во би подло ругла времена,
неправде владе, бесних гонидбе,
безаконост, неуљубљености бод,
безачиност власти, срам што подноси
од невр'једника тиха заслуга,
кад може покој наћи себи свм
тед једним шмодом? Ко би с теретом
двојави мучни живот прострвљао,
од посмрти кад не би било страд', —
то невољено земље, олакво
ни један путник нема повратка, —
то волни спосит' ово знано зло,
нег' тражит' оно, ком још ниси вјешт?
Тим савјешју сию кукавице сви;
сјиджести тако природна мист
побјеђва под мисли бједидом,
те предузечи вежи, срчани,
тим обзиром оиету праваи зог!
не зову се ни дјела. — Стани, где!
(с ед'ја а'јена. — Вилдо, молитвом
помени све ми гр'јехе.

О е е л и ј а.

Кнежо мој!

Како сто за толико, свјетлости?

Хамлет.

Захваљујем поникао: добро, добро!

О е е л и ј а.

Ја знам, кнеже, ваших спомена,
и давно жељах да их вртним ваи.
Мозим вас, примите их сад.

Хамлет.

Зар ја?

Ја вама писам никад ништа дао.

О е е л и ј а.

Мој св'јетли кнеже, добро знам;
уз говор, таком слашћу заданхт
да дража носта ствар: тог востадо,
узмите их;
Јер свјетном срцу најбогати' дар
јер бесјечени подарником немар.
Ево их, господару!

Хамлет.

Ха, ха! Јеси ли ти поштева?

О е е л и ј а.

Господару!

Хамлет.

Јеси ли лијепа?

О е е л и ј а.

Шта мисли ваша милост?

Хамлет.

Јер ако си понтева и лијепа, твоје понтење не смјеје доу-
стити твојој љеноти, да се мијеса с њом.

О е е л и ј а.

Може ли, господару, љенота имати бољег друштва од поштења?

Хамлет.

Да, алишта; јер сила љеноте може прије претворити поштења,
од оштега што је, у подвојдињу, него што би снага поштења
могла пречинити љеноту, да јоу боже назим: то је љенад било
шарадоксон, аз' сад је кријене доказано. Ја сам те љенад љубио.

О е е л и ј а.

Одста, господару, ви учинисте те вам вјероваш.

Хамлет.

Пацијес ми требала вјеровати. Врлина се не може тако припити
ва намет старом деблу, да му одуме саа задак. Ја те најесам
љубио.

О е е л и ј а.

Тијем горе сам преварена.

Хамлет.

Иди у намастер: што би ти да рађаш грешнице? Ја сам сии
приљечно поштеа; шнак бих могао себе окривити такви ствар-
ма, да би боље било, да ме мајка нико родила. Ја сам врло по-
воност, осевељав, прослављав; вним више уверда на грбача него
знелса, да их свјетским, лепо машто да ми дадем вид, него вре-
вела, да их учиним. Шта ће така створења, као ја да се шу-
пљаву павишу неба и земље? Ма смо осјејана лозе, сви; не вје-
руј ником од нас. Иди својим путем у намастер. Гајте га отац?

О Фелија.
 Код куће, господару!
 Хамлет.
 Затвори врата за њих, да не покажује будале видје до код своје куће. У здрављу!
 О Фелија.
 О, помоз, му, милн Бозе!
 Хамлет.

Ако се удаш, даћу ти ову клетву у израз: буди невана к'о лед, чвста к'о свијег, не ћиш удаши клетва. Или у замастар; збогом. Ил' ако баш хоћеш салон да се удаш, ноћи за будалу, јер мудри људи знају доста добро, каква чудовишта ви начинише од њих. У замастар хај!; на бразо још. У здрављу!

О Фелија.
 Свевањше силе поцијелите га!
 Хамлет.

Чуо сам и да славаш, доста добро: Бог ти је дао једно лице а ти себи правиш друго. Млатате се, скакућете, пушкате, из-

дигивате имена божјим створенима, на се својој будалантини чините невинсте. Хајде тако; не ћу то више: позвао сам е тога. Ја кажем не ћо бити више сватова: они што су се већ уасли, живиће, сви осим једнога; остали остаће како су. У замастар иди.

(Одлази Хамлет)

О Фелија.

О, племенити ту постру ум,
 Вид круви, књижи језик, воједи мач:
 а чвјерт и вада л'јеној дрежави,
 животом огледа, узор начинои,
 гледа гласдалаца, прои'о, прои'о сам!
 А ја, ивијадина жалосница,
 што снах кистве заноси му меџ,
 сад видим св'јетли, владареки тај ум
 к'о разлезна знопа проукао:
 тај дини етае, жаладска лица чи'јет
 сажежен заноси. О, куку ми!
 Што видјех те, што гледаш муку ми!

И ЈОШ ЗА БРАНКА.

(Свршетак.)

Најпослије ми је коју рећи и за „Гојка“. К. и овом прјесом хоће, да докаже да Бранка није вериета. „Бранкови карактери немају ишлакна развитка, вели К.; а ово мало покушаја, што би га било у томе правцу, или немају никаквог душевног узрока, никакве психолошке мотивације, или је та мотивација слаба, неопуздана, цоргрешна. На примјер у „Гојку“ има два (покушаја) такор развитка страсти, њске промјена дунце — у току догађања. То је у Радивоја, кад хоће да се покаже што је е Турција напао на Гојка и отер му Цвијету, и у Хајке кад омроне Тала и заљуби се у Радивоја“. Да видимо је ли тако.

Радивој се отрасно заљуби у Цвијету, вјереницу свога побратима Гојка. Та страст га нагони, да изневјери побратима и да у Турке усочи, само да Цвијету предодбије. Пошто је такво заочниство учинио, кад је видло да га је узалуд учинио, јер га Цвијета не ће и ову му пошљедњу ријеч управља на његово увјеравање да је Гојко погнуо:

А ти брзо копај раку ладну —
 У њу лећу, назајнице иску —

тада

Радивоја једи покосине,
 Од јада му нуна срцо жиао:
 Зашто он баш да јој чини криво!

Дакле и послје оне пошљедње ријечи Цвијетине развија се у Радивоја заљубав с које му пуда срце живо, што ју је он баш до таквог очајања довео, тер му се чини, кад би мога винути вријеме до онога часа прје него се у њу заљубио, да би је прегорју „би за цело и мога би ласно“ — али и то вазда из заљубави према Цвијети само да је тако не печали. Ову своју заљубав Радивој је до пошљедњег часа ропски снједио. Бој се бје, онајљује ће је Радивоје, Турци се бију — ал' зам' не п Раде?

Са копа је јунак сјајло,
 Мучно гледи — дал му жива жао?
 Дал жиа, дал' другога чега?
 И од жиања јомте мнатијега?
 Живот, име и све што му било

Нега тако и драго и мило,
 Све прежали, све воће прегоре,
 Само једно још јунак не море,
 Цвијет не мож' —

тер кад Радивој виђе, како Срби разгоне Турке и како му се приближише а Гојка позваде међу пријема, ваљку:

Јао Цвијет јао суине моје!
 Као не можеш бит на ериу моме
 Та не дам те бозе на другоме

па грже на њу сабљу али му у томе синцирлје срце развијаше.

Срца још је Радивој, момку заљубленоме, не паходни пшита неприроднога и невјероватнога, а да се и мој поштовани пмељак мало више и њим позабавио, не ћаше га назвати сметељаком.

Сад још да видимо и Хајку и у. То је љуба Арслан-Сунелма, који у беју с Гојком

Ње се сети пренаде се тешко,
 Заборави поштење витешко,
 Наеши даде, на човиња сави
 Ка чадору где злато остави,
 Да је узме па да бела с њоме —
 Ох за што је маче са обоме!

Кад је видло Гојко, да га не може стпнџ,

Он се пушке са рамена ојећа,
 Пушка пишка, а поможе ерећа,
 Арслан паде, заклано га вијеги,
 Звекнуше му празне бакралице.

У турској војсци био је и Тале, красан јунак, сви га Турци езе, који је једном био припазно Хајкупу,

Једном само али доста бене
 Све му мекли за њом се отеме,
 И дашо је у град бити ишале,
 Ма е' нипако згода не даваше.

Али када Арслан паде, Тале

„О Хајкупу“, рече „сад си моја“,

и ш њом утече; што би даље то прјесма не знаде све докле се Турци пијесу у град снјели. Ту је Тале, ту је Радивоје, снак крај себе чува драго своје. Али ту Хајкуна угледаша Радивоја и запе јој око —

Сјајан Таза докле њојан био,
 Ал крај Срба сјајност изгубио
 и кад је носиле пронасти турске Тале — ш њом кроз го-
 рину дома гонио на плахом коњуцу,

Модила се — он је чуо није,
 Отвмала — помогло јој није —
 тер најосадије прсварошности се Таза —

Удри Таза у срдачне живо —
 Ал' му млада не учини криво,
 Што тражио оно и нашао,
 Заш отима' што му Бог ведао.

Овако pjesnik осуђује савестију и ни му сви
 пшентемо; а наш је К. баш овђе најнемшлостивјији ср-
 пшану Бранку. „Је ли то та хвалена савршена ум је ре-
 ност? — пита К. на поставља — Та каква саврш-
 ност! Но има ли ту и трага какве год умјетности? Јамако
 нема. А уморјећивати таку умјетност са простом
 и народном pjesмом значи управо првијести велич-
 чаштво пародне pjesме“.

Овак се изјављује мој шивењен пријатељ о „Гојку“
 баш испитујући Хајкуцу. Ако је Таза био Хајин зблиа
 сјајан докле је виђела Радивоја, онда је јасно — вели
 К. — да је Хајка рада и песна пошла с Талом. И за
 то брани Таза и жали га што „сасвијем невин пронада“.

Ово је баш адвоканица доскопича и совпаш, који
 објективно критицару не дозинује. Јер није пшана, да
 сјајан знач мло. Сјајан овђе хоће рећи виђен и
 таман по Костевој теорији „Основа лепоте“, што онет
 знаш и јаше. А виђени смо да је Таза красан јунак,
 сви га Турци еште. Дакле што је Таза спљотка виђено мо-
 рала је бити лијено и Хајин; али за то ако јој је
 био шивењен Таза није јој морао бити шивењен,
 нити се то може закључити. Највише што се
 може претпоставити то је, да је млада удвољива
 била и шивењентна према тако красном
 младлићу, што је сасвијем шверовати, што више
 природно, јер докле није виђела Радивоја, није га
 знала рашта мрзити. Али пошто се ова према Талу
 шивењентна млада удвољива у Радивоја заљубила,
 она је знала прада, да се на онај начин ширости од Таза,
 пошто јој нијесу могле помоћи моабл ни снаге јој епичне.

Тако нада Костевића отужба и противу Хајкуце
 подигнута. Као што нема душевне промјене у Радивоја,
 тако је нема ни у Хајкуце. И Радивој и Хајкуца су на-
 карактери сасвијем психолошки оправдани и ако неће бити
 савијен Шекспировијем карактериза Ромеу и Јулији, које
 нам К. исате.

Али нека ми допусте мој пшесак, да му замјерим,
 што су мало више пажње и љубави није пристојно га
 Бранку и ако Бранко није величини Шекспирове. По
 својој огромној швади и по споме моћном уму Млаз
 Костећ већ је заузео угледно мјесто у свијској републици
 књижевној, и ми се Срби ш њим повесимо. Али не ћемо
 ни њему допустити да с тог мјеста малтретира нашу
 маленкост. Ми ћемо се клањати Шекспиру и Шалеру,
 Данту и Виктору Иго, али према свој њиховој величини
 нама ће вада мити и свети брмат не само Бранко и Псе-
 гуш, Гундулић и Милутиновић, него и још мањи од њих
 Стерја и Мушница, не само јер су то наши pjesници
 од књијех бољијех немамо, него и јер то нама пажње
 штетет ишодолви према нашлјем ошменителјима и будно-
 клма свијести српске, с које смо данас у изобразном
 епјету виђени и поштовани.

III.

Према нијесам неосредно пшават, да се одазовем
 моме и посллје онаквог журпша (одиста мени неопшмљ-
 ниво) на Бранка вада поштованом пријатељу (јер нико
 није неогрешин), на зашцјерање његово, што Бранко
 није погинуо на бојном пољу г. 1848 као мађарски
 шјесник Петев, ипак ћу покушати, да и од те отужбе
 ослободим pjesника јединства српскога.

Наш познати pjesник и књижевник г. Љ. П. Нена-
 довић управо је на г. прое. Свет. Вуловића писмо *)
 почетком прошле године, у коме одговара на нечији по-
 шив у „Борби“ управљен на савременике Бранкове, да
 онв објасне, зашто Бранко ни у једној pjesми није спо-
 менуо устанак и ратовање Срба против Мађара 1848 и
 1849 године. „Нико не хтеде на то што год одговорити,
 пише г. Ненадовић, за то ћу вам овде напоменути, да
 је Бранко у тим годинама био у разлпчнтим пезгодима —
 у тим годинама је он ирци пут на своја уста изговорио
 за правог поету ташке рече: та ово човек мора само да
 се брине како ће онај траљани живот провести и што и-
 јести. А међу тим он се око тога није умео бринути“ и
 т. д. На завршује писмо овако: „Та година, у којој се
 српско војводство ташило, а Срби бегали и страдали,
 није била за певање а најмање за Бранкову враго-
 ласт у виду. У осталом како би било да је певао песме
 против Мађара, кад је његов отац био да у мађарским ру-
 кима; а знамо да су Мађари убијали и вешали онда
 Србе и без уарока“.

Ово тшавчење ћутања Бранкова о оној српској бор-
 би противу Мађара не може остати.

Што се тиче економских пезгода, кад су му ове
 допштнаве друге pjesме писати, могао је писати и о
 оној ратовању. А што се тиче страха, да му Мађари
 онда не погубе, могао је и без свог имена pjesме пшампа-
 ти, али он је шивењентно до бољијех прилика.

Него је други много дубљи и већи узрок Бранкова
 ћутања и то онај исти Бранкова нечувствљива у оној
 борби јуначкој. На више сам реко, да је „Коло“ Бран-
 ково праван шегов програм народни, ренимо великокрпни.
 Пошто је Србији дан освајано, Бранко позиваје редом све
 Србе у коло „од вишегера Бога“ т. ј. врло родно. Ово је
 идејал Бранков у поштити, и све што није шило у при-
 родној овој идеји Бранко није могао одобравати. А је ли
 оно српско ратовање противу Мађара одговарало идејалу
 Бранковом? Мени се чини да је и само ово питање изаш-
 ло. Зна се и онда се знало, да се из Беча онлјем по-
 кретом управљало. Да се расплнати онај рат Беча влада
 „творила је „Патријаршеств“ и „Војводство“ српско.
 Корнет ове аустријске „Патријаршеств“ искусили смо ту
 скоро при шитиљу о зависности сарајевске митрополије,
 а ни онда није могао годити Србину pjesнику, да му
 стародавну српску Пећ замјени Карловици. Војводство
 српско није било дугијех дана. И pjesника pjesму могле
 ошенијати пшакне паркаде аустријске. Тако је Бранко
 остао далеко од онага покрета исто као и Стерја, ти-
 јем више што се Мађари за слободу војевали.

„Мени би најмилије било да се то може замислити“
 вели К. на поставља: „Но прво, он би морао ту своју
 помисао на гдје исказати, та би му слутња морала про-
 бити у леговичи pjesмама. Но нијаше ни трага о томе,
 пшдје ни рјечен.“ Ово не стоји. Прије свега сви знамо

*) Види „Јавор“ 13. г. 84.

како су Бранка проговори и са Вуковог правописа; и још није требало него да уставе противљу онага ратовања српскога, на онда већ слободно могао је рећи збогом за вазда на само Војводини него и Србији, јер им се више не баше смјели приказати. А друго из прјетета према својој пароду превареноме и према војама му није могао Бранко то учинити, и можда је српску политику ондашњу нуждом и опортунитетом и оправдавао. Али што је било слободно политичару, који мора да рачуна са свијем околностима, што се сваки дан појављују, није прјеснику који пароду прави пут показивао.

Него К. мучи се, да докаже, да је Бранко одобравао ови народни покрет на Мађаре и то мједендијем стиховима из Стојана :

Долине, брда и туће и јече и т. д.
А ово све је с мађарског вакошти.
Сувашино јарко још је на висини,
Па гледа чуда што Србљани чини,
Мађари топи ове да за сатру,
Срб на њи пади свртовскињу ватру,
Још да уз Срба Србљани корачи,
Мађара бије и можда и тачи и т. д.

Али овђе је прјесник сасвијем објективан. Он просто описује „а исаец је најређијини, пише Тургељев „Поводом Оцеви и Деца“, ако може тачно и силно да прикаже истину, реалност живота, па чак и онда ко е та истина не би слагала са нишчевјем и симпатијама.“ *) И одиста се из орђијех стихова

*) В. Стражикиво бр. 40 г. 85.

не може дознати, да ли је Бранко осуђивао или одобравао овај народни покрет. А још мање из овог другог навода Костићевог из истог Стојана :

Нек пушка цинк а сабља посујне,
Јер ове веће све љавољу оле,
Ни арву тако не пма слободе,
А како а чојку, та Бог га пројско,
Кад чоке чојку у вергое свео.

Ко је онда и прву слободу одузео ? Ко ли чојка у верге сисо ? И ја мислим да је овај навод баш противу самог наваћања.

Тако ја мислим, да сам и од ове оптужбе Бранка ослободио, оптужбе лакомислено подигнуте као и све остале, које сам папријед претресао. Из овог мога претреса свака може на приг поглед увијети, да К. није никакве нажње у његовијем оптужбама уложио, него тек тако олако, што му се не може опростити. Ал' опет, новрх све поврности његовог посматрања Бранка није ми никакмо могуће појмити онамак несмисловити и безразложни нападај на најомједендијера прјесника српскога.

Ми имамо права, да очекујемо од таквога Србпна као што је Лаза Костић, да нам пружи једну за себе и у студију и свој суд о цјелокупном раду Бранкомом, јер и још чисто не можемо изјервати, да исаец „Основе Љеното“ мисли о Бранку како би се то дало закључити из овог његовог узгредног дијалога у студији о Гету.

Л. Томановић.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
СРПСКЕ ВОЈВОДИНЕ
У ДЕСЕТ ПЈЕСАМА. Састајно Омиле Ј. Новачевић.
CRNOJEVIC

ПЈЕСМА ТРЕЋА.

Још ворица не забијелила,
И данца зина помолила,
А од дана ни помена нема:
Потрпала Љубовића мајка,
Па Осман сина допјаше:
— Осман-беже, моје чедо драго!
Упријеме жеге и омаро,
Па смагнуше свјеје око класја:
Простује се зрна на бувиште,
А окала бјелица шенца;
Но устани на ноге лагине,
Куши мобу те жањи шеницу! —
Кад је беже мајку разумо,
Од земље је на ноге скопио,
А на млађе срљет учинио,
Да му спреме виту беденију.
У млајиде поготора није,
Спремише му виту беденију;
Прими јој се бего на рамена,
Па поћера пољем по ћепару,
Док доћера на Трусенин гору. —
На Трусенин покуши мобу;
На отоген у Бежђије равне,
И ту беже покуши мобу;
Из Бежђија у Мувајце слади,
И ту беже покуши мобу;
С Лукаваца на сред Грабовице,
И ту беже покуши мобу.
Па отоде сурју сирину
Прекко равна нога Невесиња
До бјелце Ивковића куле,
И на кузу покуши мобу:

Девет брата — девет Ивковића,
А пред њима Ивковића Косу,
Но каква је Ивковића Косе!
Што је земље на четири стране,
Љеното јој у свој земљи џемо.
Очи су јој два врана гапарана,
Трпанавице крила застанце,
Обривце морске пијавице;
На образ јој ћули и румени,
Око грла сами калонери;
У устима кутјија шећера,
А у њојзи два низа бисера:
Када збори ка' да кује злато,
Кад се смије ка' да сунце грије.
Да какво је градо у Ђендоје! —
Да респучи Ђердан иза врата,
Би ункла плава од јунака.
На румели носи лабудове,
У водима поји голубове; —
Крила сучу, голубови гучу,
А дамари око срца тучу:
Нема вуно осамлет жота, —
Нагојнда зле за љубљеве:
Помела би куле проз облаке,
А како ли по земљи јунаке.
Виће тудо беже Љубовићу,
Ово њога окрену се куза,
А обрву свијест на олако.
Ма се јунак тврда срца наје,
Ни кунало, нији ласкано,
Но од кузе кова поћера,
Па га егс доже на долове
Под орање и своје дворове.
Зове беже два своја синовца,

Суасјана и бега Дервиша,
 Јавно је њима бесједио :
 — Браћо моја, ћедо Љубовићи!
 Добру сам вам покупио моту,
 Ја Веђића и Трусиња горње,
 Јузаваца и са Грабовице,
 Ја са тјанис Иковића куле :
 (девет брата — девет Иковића,
 и пред њима Иковића Косу,
 Ја кака је Иковића Косе!)
 Јад је влада, јад је родила,
 Јад јој је на бањине била! —
 Опавата етаса и узроста
 И општа ова и поштеда :
 Ја не виђех у јоке ћедојке!
 Задајем вам бољу јеру тврду
 Ваљала би оноу Мухамеду
 У пенету меку хурџима,
 А камо ли бегу Љубовићу
 На широну пољу Новосељу.
 Него моја ћедо Љубовићи!
 Ја немојте остат на долове,
 Јо одраку хајте на дворове,
 Ја сиремито гошцику вечеру
 Ја точите вина изобила.
 Мишојште вино и ракију,
 Јтаро вино од три годинно
 Ја ракијом од седам година,
 А присејте шербет-медовицу;
 Ја од смирне и поцине сунце,
 Ја ју рају пуштит дому својем,
 Јавовиће позват на вечеру :
 Ако Бог да те се пошпију,
 Јајема ју девет посејте главу,
 А њихову сестру заробити,
 Ја ми без ње живиња појити!

У малије поговора није
 Вена поше горе на дворове,
 У бог Осман оста на долове.
 У томе се сакучила ножа,
 Нема ноше штетина друга;
 Триста срна, дијеста звијоца,
 А штетина водносопца,
 Како доше, одмах жњети поше;
 Согоди их беже Љубовићу :
 — Воље, рајо, моја хосна руко!
 Окапа ми бјеллица шенида!
 Ја кад удврто кини и мјетрови,
 А притисе зима и шњегови,
 И тоби ју дво учинити! —

Тако веди, беже Љубовићу,
 Јако веди, ма је не мисли тако,
 Ја му раја замјерити неће;
 Ју су Турци добро научили
 Јаугом бити, а гладном одити :
 Јодизати дворе и сараје,
 Ј ширати у пољине ладце, —
 Ј градити тако и јечерис,
 Ј псат' се ликом и скротом.
 Јо што ју вам рано врејевати? —
 Јетва траја до мрглога прака :
 Ја сједоше, ни леба једоше,
 Ја када их давак оставио,
 Ја догласна нојца приватала :
 Јег пуштаје рају дому својем;
 Јавовиће зове на вечеру.
 Јада веди Иковића Косе :
 — Ја бих, браво, дома да идемо!
 Ј сам синоћ грати етаса силла :
 Јамак десет јабуча од злата
 Јамак од њих дашине и милије,
 Јамак милије и од оми дивје,
 Ја не их попах сенгом и ћепаром,
 Ја се с њима код шринца сјадих,
 Ја одраку додох Љубовића
 Ја на двор бега Осман бега :

Виђе беже, ја се слагиво
 А на моје јабуче од злата;
 Све ми десет узео на грамоту,
 И стаде их превртати у руке;
 Јако то нису јабуча од злата,
 Него десет глава од јуника! —
 И у то се разбудох од страха! —
 Тако веди Иковића Косе,
 Ја' је браћа пошудина и не ће;
 Јако би била жеде слушат бо
 Ја уз образ чојку ударио!
 Оваше се бегу на пошисе,
 Ја не ето на одраку с њиме.
 Ја готову севру пошејаше,
 Јоста шила, а доста јестива :
 Јавлашине мисли као вуци,
 Вожа шпу, јакошћу шју,
 Осман-бегу асерине дају :
 — Бе јесрин, беже Осман-беже!
 Јако си тако виђен у друшину!
 У веђу, воје, праја добе,
 Јамак ћемо сестру удавати
 Ја десетом Протовић Андријом;
 Јакоме те на напо ведеја;
 Јакоме ћемо стари свако бити,
 Јакоме подчипт севру и сватове. —
 Јакоме то чуо бего Љубовићу,
 Ја елиповце оком намшину,
 Ја синоци на ного скоцише,
 Јакоме шила изобила.
 Јакоме јају вино и ракију;
 Јакоме вино од три годинце,
 Јакоме ракијом од седам година,
 Јакоме шербет-медовицу,
 Јакоме све сауде девет Иковића.
 Јакоме браћа ко земља праја,
 Јакоме марше што је вино јако,
 Јакоме све својо јаду дојетине.
 Јакоме дадоше главом на турине.
 Јакоме веди Иковића Косе :
 — Бог рбио сјакога јунака,
 Јакоме шила јад се напоје! —
 Јакоме ју образ вестру на дијаву,
 Јакоме што ју је прају на медану! —
 Тако веди Иковића Косе,
 Јакоме веди, ма је не помаже;
 Јакоме прајине нема удатише;
 Јакоме праја се браћа по трисаи
 Јакоме успавани праја ка' злакани.
 Јакоме то виђе беже Љубовићу,
 Јакоме земље је на ного скоци,
 Јакоме довати сабљу оковину,
 Јакоме свијома посијете главу.
 Јакоме два млада бегу Љубовића
 Јакоме доватише Косу Иковића,
 Јакоме везаше јој уста јагушина,
 Јакоме да не пушти гласа ни авла,
 Јакоме да се не би Срби дојетине.
 Јакоме то беже синовиша ваче :
 — Браћо моја, ћедо Љубовићи!
 Јакоме смо добар шибар учинили,
 Јакоме божега дова узловили;
 Јакоме не дајте те бо добро бити!
 Јакоме нам браћа доју на харачи,
 Јакоме нама етаса иштељаше,
 Јакоме све бројеји громе и дукате,
 Јакоме све бројеји нама се етали;
 Јакоме шу силно протетли;
 Јакоме кад виде што смо учњисли,
 Јакоме стануко ни јеник за вачине;
 Јакоме харачом нас прекривити не ће,
 Јакоме ама, ћедо, овеј није праја;
 Јакоме ја у рајам лако учинити;
 Јакоме простити ју громе и дукате,
 Јакоме а обејат давре и тимаре —
 Јакоме на благо се ширитиља мачи —

ACIONALNA
 BLIOTEKA
 RNE GORE
 DUR
 CRN

Па се раја ни свети не ће;
 Аа' се бојин Ахра Протовића,
 Вјерника Косе Николића,
 И његова Богом побрата
 Рајетина Гметовић Свага; —
 Скоро ми се пише одметнуто:
 Ао чују ништа што је било,
 Без јада се мога проћи но ће,
 Ја без мога, ја без њиховога,
 Него, ђецо, ако Бога знате!
 Ви хајдете на чарда е горине,

Па стражите пребијоку куца,
 Да не удру ваљен на непада;
 Ја ћу повест Коцу у удаје,
 Да је с'ешим и да је умирим,
 Не бих ид је маду предајето
 И његово срце злобно.
 У млазје' поговора није;
 Веда поше горе на чардае,
 — Нег повесе Кацу у удаје,
 И на то их поше оставиша

(Наставак се IV pjesме.)

СТУДИЈЕ И УСНОМЕНЕ.

(Наставак.)

Први руски писци знају добро да је зачетка народнога карактера претпостави само ономе који прозиоше у дубину дупа народне, па одато излучи синтезу веровања народнога. Нико то није боде и јавно схватио него Гогољ и за то је он по правасходству највећи и још тајак за то он стоји на првом месту. Достојевски је његов непосредни потражак. Лав Толстој јак је објорице. Пребације се нашим писцима, да се ограничавају на руску психологију; чудновито пребацивање (које долази с ону страну Рајне); Бунак е писце преасо наше мисловике, чим се усуде (као Киријевски, међу „остајелима“) да критикују или да аналишу њемачке мисловце: „Једна нас могу Руси да развију а овамо хоће да нас критикују“, рекао ј: он једној јосовић, кад му је ова показа једну разду Киријевскоу.

Баззак и Флобер, Дикенс и Тако е створили су типове француске и англиске; ни отад Горјо, ни с. Гранде, ни гђа Марвесе или гђа. Бовари, ни Пингет, ни Салузуз, Узелер не могу се замислити у другом коо народу. Чак у француском ише англиском. Пренесито их у Русију, отад Горјо и с. Гранде постаће Пушкини, грабливи писци; од Бајка Зелери и његова постаће Машин и ваљко руски; гђа Марвесе и гђа Бовари тако су француске, да ни нема развијениј титови ни у (Русијини) и Англиској; Бека Рауди (на Vanity Fair), то ваји е ваљкуна и пробијениј; али прерадена е пактичка, као што су Инглзе: јер „слоб“ (екистарство, ње истико) је апсолутно инглескога поријекла а може и се ради тога ништа пребацивати Такевију.

Инак Гогољ па и Достојевски створили су типове не само руске, него и такове који ће ваљда припадати ширеом повјечанства. Баззак је то учинио само у свом роману La Recherche de l'absolu; но може сваки бити Шекспир, Серванте, Валдерон и Молијер.

Пребације се даље руским писцима, што разлика на дугачко своје романи, што са уопштито у ситуације и подробности, што нема апелације а вјештине и у њиховим дјелима; једниј ријечи, сваки ни уметност књижевника. Тургенев је, доста, био највећи уметник међу приповједачима руским; али колико му је стило добро у њелоти, савршенство и сласти, толико је изубито у знају, животи и ефекту трагичном. Тај ефект трагичнога, на против, постигни се Гогољ, Достојевски, Лав Толстој е врло малом својом стилу; особито Гогољ никуда се није освртно на стил, премада је био мајстор у њему; што су ипдјели и сејејали, то су и смислили, на бази та простота астија скога описивања њиховога и чини највећи есекал.

Исто се то може пребацивати и драматичарима руским; и они но иду за ефектом ниш трако поворичке мајсторије; нема у њих трећега: аста се ефектом, само при експозиције у монолозима или дијалозима вјентом расположењу, нема ни „заплета“ ни „кључу“ у комаду; нема ништа од тога: раздја се развија са свјетом просто, као и живот, и бази та простота дива и очарана гледаоца, који може паи свакога чина казати: „е бази тако је и у мом животу; догађају су мада ствари; све је у ваљачу како човјек ради, на тако му и била у животу; једно дјело, ма колико незначито било, доводи логично, у даљемо тренутку, до посљедица непрограмујаних; тако је то, јер је такав живот.“

Тако разумијевати уметност драматску, то ми се чини да је са свјетом оригинално, баш народски.

Ја ћу о нашим драматичарима говорити у другој чланку, овдје ћу само узгред споменути три савременика, од којих један, Островски, подржава Гогољу; он је почео да пише бачи у оно доба, кад је његово узорниј приредито. Класа трговачка, која је онда била као поски ред здуи за себе, измајући своје мано, своје јавико и смјешне ствари, већ је Гогољу нала у очи, то је написало комедију, Женска дја, која је побудила Островскога да и он напише своје прве огласе, који излазију међу његове најбоље комаде. Мало но мало, ред три очини приредиво се, добиши као неки спознатиј премак пивизације; борба између старо срце здуи и охладна даја је Островском прилику да уочи неколико изврене студије и пререзана посматрања. Један дилетант, Суховиљковић, ништа урно се једнога дана као дубоки посматрач и велики психолог његова је трилогија епонија једнога несваља, човјена од свијета, која има све истинито грабливо животиње; први дјел, „Свадба Кремињинског“ (весељак), други је ремек-дјело, што е тако животиње и епоике; нуно је у ријечи, које су већ приредиво у монолози; ово је већ подевет пута једно за другим претстављано (иуао нечувано у Русији). Друга дја већ су драме: свијех пресе посред катастрофе, у парници (дјело), иу сирци (Туркчијино), есеит је по њоки пут огроман. Ако Суховиљковић остаје при томе, он ће се прославити, као и Грибоједов, Фалгардрон једномо једном дјелу; грехота би било, Једна мада нишци, Федотов, пожеље је огромни успјех у двоје комедије: „Иуба а“ и „Вје а е Бик“; то је сатира једнога мисленика, који је с ужаком означио, како се у младој Русији све јача свако његово Величанство Ноаце.

Први ће још много времена, док узмогне висторана публика подносити и најбоља драмска дјела руска. Ни Гогољ, ни Островски нијеју ни да ни огледали да е става е позорници кои да, ниш у разумијевали маки не драмског или шљавно комада; у остало, тако је и са Шекспиром: једна од његових трагедија, можда најчудноватија, Мајк ет, има ту исту м.пу (или себину).

Од њих комада Гогољевих, најнепознатија је у иностранству, а најоригиналнија, једна драма, коју је Гогољ, на дражавачки у томе Шекспир, назвао шљавно м.ром (а рјат), „Игра чин“. Са свиј — класична у форми, јер је једничко вјремена е мјеста очувано, сцена се догађа е осмери вјеселел играча; нема ту никаквога заплета, па ни зубави; шта више, нема ни жена у цијелом комаду. Ова је комедија извјини иуваје једничким успјех постигла; она је у репертоару већ е четрдесет и пет година; најбољи су је глумци — а у Русији ни има баш ваљаних — игрававали и у свим незначитним улогама, и то је можда још чини комад руски у кимо још претставља постигнуто у цијелим толико савремености да се може мислити са претстављама театра Комедије Француске (Comédie Française).

Публика познаје овај комад кроз; есеит је упуке исти. До позовно публики је весела, смјаче се и забавља слободно; младе по уде почно се нормализује и постане озбиљна; при крају есеит је тако си ал да општа тишина заваља у цијелој дворани, присуствоје се драма свакидневна живота; једна е чује пожеко „дрваво“¹⁴, зина су као свјемљена; кад се занјеса спустити, публика се развије у кулају, као да се никак торет сваје на њу. Гогољ је ваљдо гориво својим пријетсима, да му се то кулаје ваљда чинило као најзаскавља похвала; и Ченина, ревандични претстављач Гогољевих комада, ваљавше како је

малиц толико били напикнути на тај есеј: „Играча“, да су годинама највише омишљали своје млађе другове на то попуња, да ми због хладноће од стране публике не би изајуда снага при предваљавању. Силетска је у овом кокаду са својом претом. Убрзано не би ни требало да се зове тај комад „Играча“ него „Играч“: пресејати из нега један чин, и унети га да га публика разумеје и да јој се допадне, то ми се за сада чини још могуће.

Друга је старе са гласовитом комедијом Гривојевода: „Горе од ума“, чији су сјајни стихови већ пријављени у последњој у Русији; то је врло ситна, према пуно добродушна, сатира обичаја и наравн московских у почетку овога вијека. Ту се налазе смилени стп пародие, те држим да би с тога ова комедија могла интересовати и страну публику. Каоко се за ову комедију да је она руска „Женидба Фигарова“. Ко би хтео да је добро prevede на француски, морао би бити Гогољ. Гогољ, човјек од новог свијета и индустријалне, највећи приповједач руски, није никад тражио романтичне трагичне ситуације; он није никад тежио за тим, да ваљаним драматским есејима потресе публику. Има лишта одабраних, нита пресејати од његове новеле: „Нема даша и Сонственици“? Има лишта жалосне, нита патетичне од прве како је умрла стара Пулхерија Ивановна, која се до потогне краја брине за свога старог мужа и нита се до ће га слушати и хоће му рупак готовити кад нећ воћ не буде па свијету? Она разумеју врло добро, да се љубав његог старог мужа, Атанасија Ивановна, одје мијења са другим њеним сејељима ите толико снажним, — са навиком, — и да се он неће моћи никад урешити, јер неће моћи да живи сам: ерастао је с њом у животу и у навикама својим. Мисао је истинита и оригинална, јер није до сад још никад обрађивана; стара литература створила је типове супружне вјерности у Филоному и Баукиди, супружника грчким којима су богови дали да умру заједно; руски писак прдао је тој сцени једну нову црту. Анализују то сејељима до краја, он је то идеју још дубље шардао; то је анализа модерна, која нипта не одјасније; старак муж, оставин сам, рони горе суре, вао да хоће да умре, јер од жалости не може да живи без свога старог друга. Гогољ је овсто говорио, да болаша страна живота чољечјег, особит кад се тиче болажа, слаби и нејаких овога свијета, неже никако не бољављује се у догађајима тако незначитим, да се су мало старје могу унети или са свијем сротим или са нејеким несретци. Он је то поставку доказао мајсторски у једној од првих својих новела, „Огртач“, коју је написао био у оно доба, кад је романтизам био у свом јеку у Јевропи. То је била новаторија и велика смелост: — ставити читалу једну драму у историју једнога украденог огртача. Неколико година после, он је читаву ту своју новелу пред њомом својим пријатељима; једна млада дјевичанка играла се при том у соби без да ју је нико

опазио; у онемо тренутку кад је једна јунак у најшојој неосвјетљеној испуство душу, пошто су му украли огртат, дијете брине у плач тако жестоко да се није знало како да се стипа и ублажи; узаврају га да је једно чољек сретнија на ономо свијету него на овоме; дијете плахако неистрпано. Неколико дана после тога, Гогољ је жељео знати, за што је његов јунак толику жалост произузорок том дјесту; дјевичанка одек на ново брине плакати. Гогољ је унита није ни то због смрти његовог што толико плаче? „Није, одговори дијете; и други су умрли; мене само то бола и то ме толико ожаолићава а што он умре због таквог ситнице, због једнога јадног и жалосног огртача.“

Гогољ је био ухаћен тим одговором; то је баш оно што је он хтио да изрази, и мени се чини да баш ту лежи дијела теорија јединости, која је у оно доба, кад је он писао своју новелу, била са свијем нова и оригинална; ова теорија са Њемним есејима има се само љему захвалити, бар у Русији, гдје јој је он био први почетник.

Романтизам није имао никаквога утица на нега. У његовом историјском роману „Тара а Буџба“, предмет се разрађује трезвеношћу и хладношћу стварјек класика. У тренутку кад Остап, заробљеник полски, син старога хетмана козачког, ступа на своје узасно губилиште, он погледа на гомицу која гмиже испод његових вјешала и вика: „Види ли ме, чујени ли ме, оче мој?“ Види те и чује те? одговори стари ратник, који се побује без трага покрх силе гомале људи.

Потома глава овако почиње: „Наја се траг старога Тараса, и погоди крии објасније нећу прозак!“ Би ли Тацит могао боље рећи? унита Мерино једну пријатељску Гогољеву, коју му честитава на једном пријеводу овога роман-дјела. Гогољ је оставио неизгајени траг у литератури своје земље; његов улап још једнога владу. Тургенев, Лев Толстој, Алекса Толстој, Марковић, Достојевски и Писемски нипа су у својој код овога великога узорника и укину се од њога шкентити како се пише. Гогољ описује у својим типовима провинцијалима, и не или боље рећи и јану, слабошти људске или боље рећи слабоост људске. Његово вјештерство подражатеља, Писемски, није никад могао узавијати се до те висине; његов први роман, „Хијада Душа“, стоји под парима Гогољевог хумора. У „Вихарима“ Писемски одржила своју сопствену оригиналност; он ту онаквоје старобље, коју су већ завојени новији исејима; у тим дјелима ми видимо, да подражатељ, ите смјешности, ите мило, самог Гривојевода; сам је изглед но, а поштаратељ је исто тако сиво и истинито. Највећа је Гогоља објавио Достојевски; он је стигао свога узорника у роману „Злочинство и Казна“.

(Наставак се).

ВИОЛИНА ИЗ КРЕМОНЕ.

I.

Савјотник Кресел један је од најчудноватијих људи, које сам ја до данас својим очима видео.

Кад сам присио у варош Н. . . , гдје се морах задржити своје пријатеље, свак о њему говорише, јер он тада бијаше на вучику своје оригиналности. Кресел се понашао а као дубоки ирвини и као општриним дипломата. Неки великак њемални бијаше се обратио на нега, да му састави меморандум на парски двор односно једнога замјашта, на које подлагаше особите захтјева.

Тај меморандум урочи најпешним плодом и омила Креселне код Кнеза. Кресел се често пута жалио како нема удобија стана, а Кнез да га награди, обећа му облату помоћ, да сагради једну кућу по својој вољи.

Креселу бијаше остављено на избор и мјесто за кућу, а он у таквим изборима није био понавране укуса. На најшоје место пољажио варош Н. . . , при самој градској капији, у једној вјешелој блати би основни Креселов дворца.

Њужни материјал као и друго немаше потребе у најкраве врјеме били су на реду и на палуку.

Од то доба могаоје сваки дан видјети савјетника Креселда, обучена, размије се, на вјешој пали: гдје има камеље, мијења клас, мјери, копа, дубе — једном рјучи — гдје се ите неће у вје новеке радника. Он се није обраћо ниједноме архитекту, но бијаше вјешо никаква плано. Једино, кад бјеше сиве пригитовано, кад не требаше више ништа него отпочети грађу, отио к Раду намару и замоли га да му доведз задржан број мајстора, који ће саградити негову кућу.

Намар га раснига, као што се само ко себи разумије, за основу и цртек те грађе.

— Маније се тако нам Бога тих дулорја! мени то није од потребе за моју кућу! —

И тим је био прекинут свакоји други поговор.

Сјутрада дође намар са својим мајсторима и затеко Кресела са углављеномо мјесту.

— Ево овђе треба ударити темеља мојој кући — рече; — на љу вас молити и то да дшете четри зида у висину све доко вам ја рече: доста је вине! —

— Без прозора, без врата, без зидаља у покас и попријеко — запита намар, готово претрзавши Креселовом оригиналношћу.

— Као што вам кажем, добри човјече — одговори Кресел и рин — остало ће све по себи доћи.

Само обавешање добре масне плате одлучи се наипар да поудује ту мизнују грађу.

У осталој логико год је радња отпочела неком зељбом, веселије се кућа није подизала од то Креселове. Радници се престрало смјатку и ругаху, а измађују добра пива и јестива, држаху се као привоани својога носца. Четири зида потпогшо се исчуваном брашној у висину докде Кресел не завика :

— Доста вишо ! —

Учучахо какавје и мазице, а мајстори спривахи околице Креселу и запиташе шта треба још радити.

— Даје ! — викну Кресел одбајући их од себе рукама и трчехи на крај своје баште. Отоде погодела на четвороглу мису камесла, ману гавном, па се измаче на друм крај баште. Ту постојаху новолито мјерења и митрећа, ману ошот гавном, па поигра на трећи крај баште. Од сте могаи видети како Кресел постојаје све веселији мотрехи на један од четири зида своје куће ; примаче се к њему, поључи мало посом, па ће оца на све глас :

— Овамо пријатељу ! Пробите ми ове једна прата ! —

У исти час он одрдеи мизну и шпирну.

Прата се направила како је он жељео.

Кресел уђе у кућу и стаде се смјатати да му трбух пуње, особито кад прилијети наипар да је она тацна висина као која драво кућа на два пода.

Кресел се истаче тамо као мећу она четири зида прићен од наипара и мајстора, који помаху куће, мажење и паланге. Кресел се ипаче гаждеје устанати и наредити :

— Одије један прозор шест пога високо, четири носе широк !. Тако једну мизалу од дије ноге ! —

Раузије се да су мјестори свакоју вараду у тилк час приша.

Таман у врјеме то грађе ја сам присно у варон Н. . . Вијаше мизина позгодати хиљадо година, сакупљење оноло Креселове баште, како се из ерира радоваху кад ипаче напути још кога шквалца, па помозати прозор оца, где се нико не наддне.

BIBLIOTEKA CRNOGORE PRUŽI NE CRNOJEVIC

I.

IV.

Наши млади мисци, па и који старојо ђеод, како увате перо за држак, с оте стого глалају, да буду оригинали ; свакој други начин у књижевном раду називају они : имитацијом, копирањем, напирчињем, купљавином и т. д.

Ја сам зато и кретоно ова размисљања „Напазетковинама“, да ме ти оптрговани критичари, поред свих лијепих епитета, то ће ми прићенути, не би још и „књижевним лукежом“ називаи.

У осталој нема мисли како је нига вода ; ја ју остати влади при својој : баче је и гуђе дијете носитиштити, него се са својим коинцетом еалити

II.

Неза тога створа па свијету, ко не често за слободом и једнакошћу, а мислмо, да је сасвијем мали број и ошпех, којима пијеу добро дошце. Па ипак од неких је пладоа с друштвом призакон : ма њина а потчињена а већина. Историја нам свиједочи од најстаријих времена па до данас, да су хиљаде и милиона увјек зависани и блии предвођени од једнога, а што се кроз двије три хиљадо година свеће непрозмјениво појављује, то у будућност као закон остаје. Нама је жељени само то, да они, који су на мезу нећине, буду у што вршије и прани идеал мисли. Ђе владар није омиљена крјепост и арлина својега народа, ту нема никакве суђење ни напредка, а ће је, ту се може ваће разумјати на дијону бресту.

III.

Пунва је била влада и осјаје но са два рога : су е вје рјем и мителор с ринком. Ако јој их човјек поголи, то је више не може трнетишти не обузлати ; ако јој их остају, то је она кадра и нијеће некресе називати. Са свим тим, ја мислим, да јед изр је боље остини, него поомити, и то са самок том препоруком, да они, који чувају и на пашу керају те волове, да они — свињу своје рокове.

Остада раља грабе као и сво друго што се на кућу односило, свршено је на исти начин и штом брашном. Безмислено немодулоуће, као и наменаџење кад изијеше да кућа на поштучку доета лијена обди добија, а највише слободоуност Креселова, сачуваше у радника добру вољу и постојаше. Тиме су се спавдале ове теишке, и у кратко пријеме би подигнута кућа, која је имала најчудноватији споданши изглед но која је и својој изуртаности била тако лијена и удобна, да јој је рјетико пара иша и да је савјетник Кресел био са свим задовољан.

Сви они који су тамо одлазили слагдаи су се у томо, па нијесам ни ја био дружијећи миевљ кад ме тијесно познаниство с господином Креселом принуду да посетим њога и њовогу кућу.

II.

Ја немогах још вијести оригиналнога савјетника Креселова. Он је толико био заузет како своје куће да није дозавио к пријатељу М. . . где обичаваше ручати једном на поједу. Шта више Кресела се бијаше задрекло, да не ће изланиш из своје баште, док не буде поључио готов са својим сталом. Томи приљомо су се надали сви Креселови пријатељи и познаници да ће учествовати у једној орајној гозби ; али Кресел не позва никога осим мајстора и дјецо аргацади, који су радиле на њовој кући.

Гозба је била свечана. Зидари су јане пробираних пита и и рјетке дивљачи ; убоги диворајски злагаху се комадића есања и тартуве ; најбоља риба, најслађе воће, најскупља лића — све бијаше нагомилано пред ошми сприваним бескућина.

У вече добоше њихове жене и деца : отвори се велика играња. Кресел је играо више пута са женама зидара и диворајцади, а тим се унијеша у оркестру, за једну виоцину ; авиј још зупце, поглади јој лупач смрком, удеси жиче, па стаде куцати до — сунчава оравна.

(Наставак се.)

Тешко је погодити на што би човјек прије присто : или да буде силан, или да буде праведан. Него да то запитато мога дуктора, он би ми одговорио : Ја ју удобити. Јер чујте, што каже : онак бде правиче, то је тиранство ; правича бде снаге, то је слабост : само једна уз другу сачињавају орвану циљну.

V.

Много се мисало, а свеуздн се и пише, о начину, како да се допачемо људима. Ја мислим да се цијела тајна состоји у томе : бити први у својем занату и у нешто пријеме попустити пошријато једну, а пријатељу двије погрешко. Ова мала дртина не знади готово ништа, а задовоља и замиет непријатеља и фантавију пријатеља. На јат начин добу обо до уверења, да се и они нама допадују ; јер ијестина допадања но состоји се само у томе, да се ми другијема допадамо, него да се и други нама допадују.

VI.

Ја сам синоћ изпао са чудноватим питањем : Зашто савршени човјек пролази у друштво готово увијек ало ? Кад сам се јутрос пробудио, нашао сам на астају ипачисно : Савршеност је скопчана са одликом и дивљењем ; го је савршен треба да му се дивимо и да га одликујемо. У напшцу ериг пак усађена је таква ебићност и својеубље, да нијесмо у стању трнетиш никага, кога би морали више него самс себе држати и поштовати. И ово је први наравни узрок, зашто савршене луђе друштво не подмоси. Други би био тај, што ми год савршеније луђе не показујемо никакве своје слабости и што се на негипеј жила упримро, да свакојој па пут стачемо, која би нам нијеља на нијеља изаћи ; неспособни пак да то издржимо, ми смо причуђени мршати и завијешти савршеним људима. Каква трећа димензија у одговору на то питање иже ми позната.

(Наставак се.)